

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tal-25 ta' Ottubru, 2013

Citazzjoni Numru. 9/2007

**A B
vs
A C D sive E**

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat li permezz tieghu l-attur, ippermetta: li l-partijiet izzewgu fit-8 ta' Meju 1983, u minn dan iz-zwieg ghandhom zewgt itfal, David Ian ta' 22 sena u Simon Rhys ta' 20 sena; li z-zwieg bejn il-partijiet tkisser irrevokabilment u l-hajja konjugali m' ghadhiex aktar possibbli minhabba mohqrija psikologika, eccessi u ingurji gravi da parti tal-konvenuta fil-konfront tieghu, u rrizulta f'inkompatibilita` ta' karattru; li l-attur ottjena l-awtorizzazzjoni skont il-ligi sabiex iressaq l-istanza odjerna; ghalhekk l-attur qed jitlob li din il-Qorti: [1] tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet minhabba mohqrija psikologika, eccessi u ingurji gravi mwettqa mill-konvenuta fuq l-attur u minhabba li z-zwieg

Kopja Informali ta' Sentenza

tkisser irrevokabilment; [2]ixxolji u tillikwida il-komunjoni ta' l-akkwisti tal-partijiet u taqşam l-istess ugwalment bejn it-tnejn; [3] tapplika fil-konfront tal-konvenuta l-effetti ta' l-Artikoli 48 u 50 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta; [4] tordna lill-konvenuta sabiex taghti l-oggetti kollha parafernali li jappartjenu lill-attur u li huma fil-pussess tal-konvenuta lura lill-attur; [5] tordna l-pubblikazzjoni tad-divizjoni tal-assi matrimonjali, tinnomina Nutar biex jaghmel tali publikazzjoni u occorrendo tinnomina kuraturi biex jirraprezentaw lill-konvenuta eventwali f'kaz ta' kontumacja; bl-ispejjez kontra l-konvenuta, ingunta minn issa stess ghas-subizzjoni;

Rat ir-risposta guramentata li biha l-konvenuta, in sostanza, eccepjet: li taqbel li ghandha tigi ppronunzjata s-separazzjoni izda t-tort tat-tkisser taz-zwieg jirrisjedi esklussivament fuq l-attur li rrenda ruhhu hati versu l-konvenuta ta' adulterju, eccessi, sevizzi, minaccji u ingurji gravi u ta' abbandun tad-dar konjugali; taqbel max-xoljiment u likwidazzjoni tal-komunjoni, izda l-attur ghandu jitlef il-jedd ghal nofs l-akkwisti li saru bi hlas u l-hidma tal-konvenuta; toponi ghar-raba' talba; il-hames talba mhux opposta; il-konvenuta m'ghandhiex tbaghati l-ispejjez;

Rat il-kontro-talba tal-konvenuta rikonvenzjonanti, u li tinsab inserita fil-process a fols.14 u 15 [Appendici A] ;

Rat ir-risposta ta' l-attur rikonvenzjonat, li tinsab inserita fil-process, a fols.87 sa 77;

Rat ir-rapport tal-Perit legali l-Avukat Dottor Ramona Frendo;¹

Rat l-atti kollha tal-kawza, inkluzi d-dikjarazzjonijiet guramentati, il-listi tax-xhieda, u l-affidavits tal-partijiet;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet maghmula mill-partijiet;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

¹ Vol.6 – fols.1526 et seq.

Ikkunsidrat;

Azzjoni u Kontro-talba

Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attur qed jitlob li din il-Qorti tiddikjara s-separazzjoni personali bejn il-partijiet, stante li z-zwieg taghhom tkisser irrimedjabbilment tort tal-konvenuta fit-termini ta' l-artikolu 40 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta; kif ukoll sabiex din il-Qorti tirregola l-effetti konsegwenzjali ghas-separazzjoni.

Minn naha taghha l-konvenuta tattribwixxi t-tort tal-firda esklussivament lill-attur, u permezz ta' kontro-talba, tghid li z-zwieg tkisser irrimedjabbilment minhabba r-ragunijiet kontemplati fl-artikoli 38 u 40 ta' l-imsemmi Kap. imputabli lill-attur.

Separazzjoni Personali

Illi l-partijiet izzewgu fit-8 ta' Mejju 1983, u minn dan iz-zwieg ghandhom zewgt itfal, David Ian u Simon Rhys, li illum huma maggorenni.

Verzjoni Attur

L-attur jghid li huwa 7 snin izghar mill-konvenuta, wara li kellhom t-tieni tarbija, l-konvenuta ma riditx aktar tfal u hu qabel izda jilmenta li kien hemm anke problemi fil-hajja intimat taghhom bhala koppja minhabba l-fatt li l-konvenuta ma baqghetx wisq interessata f'dak l-aspett dan anke minhabba l-fatt li wara t-tqala l-att sesswali kien ta' ugieh ghaliha izda qatt ma marret ghand tabib sabiex issolvi l-problema. Huwa jghid ukoll li l-konvenuta kienet tghir hafna ghalih u dejjem tissuspetta li huwa mhux fidiel lejha tant li kienet ticcekja kollox u ccempel numri, anke ta' kollegi tieghu, li ssib fuq il-mobile ta' l-attur. Dan sar jafu l-attur meta kienu marru jghidulu b'dan certu nies li l-konvenuta kienet cemptet. L-ghira tal-konvenuta u l-argumenti relatati ma' dan tant kemm kellhom effett psikologiku hazin fuq l-attur li huwa jghid li anqas kien irid imur lura d-dar meta kien jasal iz-zmien li jirritorna, peress li huwa kien jahdem fuq *oil rig* u ghalhekk kien jahdem barra. L-attur jghid li s-sitwazzjoni kienet tant gravi li fis-sena 2000 kien gie misjub li jbati minn *Acute Medical*

Anxiety u nghata parir sabiex ma jergax jirritorna Malta, izda wara xi zmien, kontra l-parir li nghata huwa xorta rega' Malta fejn kien jirrisjedi f'lukanda. Huwa jsostni li gie ordnat jiehu valium u anti-dipressanti ohra filwaqt li kellem lil Fr. Martin u Dr. Joseph Saliba u rega' rritorna lura d-dar. L-attur issostni li l-konvenuta ma baqghetx tattendi ghas-sessjonijiet ghand il-psikjatra u ghalhekk ma setghax ikompli jghinhom, izda jghid li l-incidenti fejn il-konvenuta kienet takkuzah saru aktar vjolenti u darba sahhansitra taghtu daqqa waqt li kien qieghed isuq. Huwa jghid li ghamel xi tlett rapporti l-ghassa izda l-incidenti kienu aktar minn hekk. L-attur jghid ukoll li gieli kellem lil Fr. Hilary Tagliaferro meta kien imur fil-Millenium Chapel.

L-attur jghid li huwa kien beda jidhol f'*chatrooms* fejn il-konversazzjonijiet kienu jkunu fil-bicca l-kbira dwar problemi ta' zwieg izda xi ftit minnhom hadu wkoll xejra sesswali izda dawn qatt ma gew attwati fil-hajja reali baqghu dejjem virtwali, kien ihossu li dawn kienu jtuh soljev mis-sitwazzjoni tieghu, "*there had been no sexual relation [nor any other form of relation] between E and me for three years prior to the de facto separation, thus I felt somewhat frustrated. These cyber friendships helped me without resorting to adultery*"². L-attur issostni li "*it was this almost constant psychological assault and excessively controlling attitude that eventually drove me to leave*"³.

Verzjoni Konvenuta

Il-konvenuta tghid li l-attur kellu numru ta' relazzjonijiet ma' nisa ohra, dan tafu minhabba l-fatt li hija kienet irceviet ittra minn mara li l-attur kien qieghed jiffrekwenta fil-Brazil meta kien jghix hemmhekk u meta hija kkonfrontatu huwa ammetta wkoll li kellu relazzjoni ohra fit-tul ma' mara ohra Ingliza li jisimha Julia u dan qalu wkoll lil Fr Hilary. Hija tghid li kien ikollu infezzjonijiet hu ukoll barra li kien ikollha hi u li kien ghaddielha STDs f'numru ta'okkazzjonijiet. Il-konvenuta tghid li hija xorta

² Vol. 1, fols 92 u 93 tal-process.

³ Vol. 1, fol 93 tal-process.

wahda ppruvat li dan iz-zwieg ikompli izda wara sabet xi chats ma' mara America fejn il-konvenut ivvita seminar tax-xoghol sabiex imur izur lil din il-mara barra li kien idum iljieli fuq il-komputer u fuq it-telefon. Il-konvenut ssostni li l-attur huwa ffissat bin-nisa, nafaq hafna flus fuq telefonati anke ta' natura sesswali, semghet konversazzjoni li huwa kellu fejn irrakkonta dwar iz-zjara tieghu fl-Amerika, kienet issib fieha, microphones u ritratti ta' nisa mistohbija fil-gwardarobba jew fil-bwiet tal-hwejjeg tieghu. Gieli ma kienx jirritorna u ma kinitx tkun taf fejn qieghed. Il-konvenuta taghti lista ta' nisa li magghom hija ssostni li kellu relazzjoni.⁴

Il-konvenuta ssostni li l-attur dejjem kellu problemi fuq ix-xoghol u anke tkecca minn xoghol minnhom. Kellu stress fuq ix-xoghol u problemi mal-kollegi tieghu u l-boss ukoll, hija tghid li dejjem kien ibati minn ansjeta u hekk ghadu. Il-konvenuta tghid ukoll li ma kellhiex problemi mal-familja tieghu ghalkemm tghid ukoll li ghandhom problema ta' xorb u darba minnhom meta kienet ghand huh "*we had to leave in the middle of the night as his brother was beating his wife and also broke a door*"⁵, izda dejjem kellha pjacir bihom anke meta kienu jhallu l-hsara.

Il-konvenuta tghid li l-attur gej minn familja mkissra u kienet hi li ssuggerit li jkellem lil Fr. Bruno minhabba li kien depressed, hija tiddekrivi lill-attur bhala "*has a dual personality, very calm and gentle on the outside but gets very aggressive, like the rest of his family, when he is caught out in something. He is excellent in writing and convincing people... he lies a lot and still does to this day even with our sons*"⁶. Hija tghid li l-attur kien abbużiv verbalment maghha u anke kien hemm incident fejn wara li saret taf li kien qieghed jiehu xi flus minn kont bankarju li kellhom fl-Ingilterra "*we had an argument and he assaulted me. I had bruises on all my arms, broke the winder of my watch and even broke a spade that I was holding at the time*"⁷. Il-konvenuta ssemmi incidenti ohra fejn l-attur kien

⁴ Vol. 2, fol. 328 u 329 tal-process.

⁵ Vol. 2, fol. 320 tal-process.

⁶ Ibid.

⁷ Vol. 2, fol. 325 tal-process.

fisikament vjolenti “*once in garage he got hold of my neck and damaged my necklace...an arguement near Millennium chapel and started hitting me... threw me between the sofas... when i caught him on the phone in the middle of the night. He threw me on the bed and smashed his mobile...*”⁸.

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

Illi jidher mill-provi prodotti li hemm evidenza sufficjenti sabiex l-adulterju kommess mill-attur gie ppruvat, dan jirrizulta mill-affidavit ta' l-attur stess fejn b'ammissjoni tieghu jghid li kien jikkommunika virtwalment ma' nisa ohra li kellhom anke sfond sesswali, mill-emails lill-attur minn nisa ohra li gew ipprezentati fl-atti u mix-xhieda tal-psikjatra kuranti ta' l-istess attur u cjoe Dr. Joseph Saliba fejn qal “*linked to an episode of infidelity, thirteen years previously...an internet relationship two years previously...my records made reference to Mr A having had brief affairs*”⁹. Dr. Saliba kien ra lill-attur minn Lulju 2000 u ghalhekk jidher li l-adulterju ta' l-attur beda 13-il sena qabel u cjoe 1987.

Illi ghalkemm kien hemm xi rapporti li l-partijiet ghamlu fl-Ghassa tal-Pulizija dawn qatt ma riedu jmexxu fuqhom u jistghu jigu attribwiti aktar ghall-animosita` u l-inkwiet li s-separazzjoni kienet qed iggib milli xi komportament regolari u abbitwali ta' parti fuq l-ohra.

Illi ghandu jinghad li mhux car jekk il-komportament sevizzjuz tal-konvenuta kienx reazzjoni taghha ghall-adulterju ta' l-attur izda dan il-komportament jidher li kien wiehed ta' ossessjoni u fissazzjoni esagerata sa tali punt li rrenda l-hajja ta' l-attur verament inssopportabbli. Mix-xhieda prodotta jidher li l-konvenuta kienet iccempel numri li kienet issib fuq il-*mobile* ta' l-attur sabiex tara jekk kienx qed ikollu relazzjonijiet extra konjugali ma' dawn in-nies. Dan l-agir da parti tal-konvenuta kien ta' severita` tant li l-attur waqa' f'dipressjoni li effetwa x-xoghol tieghu u kellu jiehu medikazzjoni minhabba f'hekk.

⁸ Vol. 2, fol. 328 tal-process.

⁹ Vol. 3, fols 664, 665 u 666 tal-process.

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti hija tal-fehema li l-hajja konjugali bejn il-partijiet m' ghadhiex aktar possibbli, u z-zwieg tkisser irrevokabbilment, tort primarjament ta' l-attur minhabba r-relazzjonijiet adulteri li huwa kellu u b'mod sekondarju tal-konvenuta minhabba s-sevizzi li hija wettqet fil-konfront ta' zewgha. Ghalhekk jikkonfigura fil-konfront ta' l-attur l-adulterju fit-termini ta' l-artikolu 38, mentri fil-konfront tal-konvenuta jikkonfiguraw s-sevizzi fit-termini ta' l-artikolu 40 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Dan il-komportament abuziv da parti ta' l-attur ghandu jattira l-applikazzjoni fl-intier tieghu ta' l-artikolu 48 u 51 tal-Kap.16, u dan b' effett mill-1 ta' Lulju 1987.

Divorzju

Wara li rat ir-rikors pprezentat mill-attur datat 4 t'Ottubru 2011; ir-risposta guramentata tal-konvenuta datata 1 ta' Novembru 2011; l-affidavit ta' l-attur; u l-verbal maghmul fl-udjenza tat-30 ta' Mejju 2012 fejn il-partijiet infurmaw lill-Qorti li l-unika pendenza li hemm fir-rigward tal-konverzjoni hija dwar il-garazija miltub mill-konvenuta dwar il-pagamenti tal-manteniment; u wara li l-Qorti qieset li l-konvenuta ghandha u ser ikollha mezzi sufficjenti kemm mill-qasma tal-Kommunjoni ta' l-Akkwisti kif ukoll mill-eredita tal-genituri taghha; tilqa' t-talba ghall-konverzjoni tat-talba minn wahda ta' separazzjoni personali ghal wahda ta' divorzju, stante li l-kundizzjonijiet stipulati fl-Art. 66B tal-Kap 16 jinsabu sodisfacentement provati, u tordna d-debita korrezzjoni fir-rikors guramentat u fil-kontro-talba

Manteniment

Illi z-zewg ulied tal-partijiet huma llum maggjorenni ghalhekk l-ebda manteniment m'ghandu japplika f'dan ir-rigward.

Fir-rigward tal-partijiet, hekk kif diga` imsemmi aktar `il fuq, l-attur iddekada mid-dritt li jitlob u jircievi manteniment minghand il-konvenuta, filwaqt li l-konvenuta jirrizulta li ghandha mezzi sufficjenti sabiex tmantni lilha nnifisha u dan jidher mhux biss mis-sehem taghha wara x-xoljiment

u l-likwidazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti izda wkoll mill-wirt li hija rciviet wara l-mewt tal-genituri taghha.

Komunjoni ta' l-Akkwisti

Illi l-Qorti qed tannetti mal-gudizzju odjern kopja tal-pagni 86 sa 98 tar-relazzjoni peritali sabiex jiformaw parti mill-gudizzju odjern, salv ghal dak li ser jinghad aktar 'il quddiem [Appendici C]

Kontijiet Bankarji

F' dan ir-rigward il-Qorti taqbel mal-konsiderazzjonijiet maghmula, u mal-konkluzjoni segwenti raggjunta mill-perit legali

Fin-Noti Guramentati taghom, il-partijiet qablu li d-depoziti fil-kontijiet bankarji kollha intesti f'isem il-partijiet ghadhom jigu divizi ugwalment bejniethom.

Mill-atti effettivament jirrizulta tberbieq konsiderevoli mid-depoziti fil-kontijiet bankarji da parti ta' l-attur¹⁰, pero l-konvenuta fil-kors tas-seduta mizmuma quddiem l-esponenti nhar it-12 ta' Mejju 2009, ammettiet illi wara illi l-attur telaq mid-dar matrimonjali, hija wkoll kienet zbankat is-somma t'a Lm6,000 mill-kontijiet tal-partijiet. Il-konvenuta tallega illi hija wzat tali fondi sabiex setghet taghmel xogholijiet ta' manutenzjoni fid-dar matrimonjali, pero` hija qatt ma pproduciat ir-ricevuti relattivi f'dan ir-rigward u ghalhekk l-esponenti hija ta' l-umli fehma illi ma ngabet l-ebda prova dwar kif effettivament intefqu dawn il-fondi – illi kwindi ghandhom jigu meqjusa bhala appropjati indebitament mill-konvenuta – l-istess bhal ma zewgha berbaq ammonti sostanzjali kif ga nghad. Fil-fatt, galadarba jdher illi z-zewg partijiet ghamlu zbankar konsiderevoli mill-kontijiet bankarji taghom matul is-snin, l-esponenti ma tarax ghaliex dawn ghandhom jittiehdu in kunsiderazzjoni fil-konfront ta' xi parti jew ohra ghall-finijiet ta' divizjoni ta' l-assi bejn il-partijiet.

¹⁰ F' dan ir-rigward ara Dok. MM9(i) sa Dok. MM9 (LVII), Dok. MM11, Dok. MM13, Dok. MM19(i) sa Dok. MM19 (vii).

Kopja Informali ta' Sentenza

In kwantu ghall-Accumulator Funds bin-numri 101AA0007473501 u 101AB0010856501, jidher illi dawn diga gew trasferiti favur ulied il-partijiet bi ftehim bejn l-istess partijiet, u ghalhekk l-mhux il-kaz li din il-Qorti tipprovdi mod iehor fir-rigward”¹¹.

Investimenti

Mill-provi jirrizulta illi l-unici investiment illi l-partijiet ghandhom jikkonsistu f'erba' mitt sehem ma' Rolls Royce p.l.c. Fil-kors tas-seduta mizmuma quddiem l-esponenti nhar il-25 ta' Gunju 2007, il-partijiet qablu illi dawn ghandhom jinqasmu ugwalmart bejniethom¹².

Vetturi

Il-Qorti taghmel referenza ghal pagna 88¹³ tar-rapport tal-Perit Legali taht it-titolu ta' "*Il-Vetturi*" u tadottah fl-intier tieghu.

Propjeta` Immobbli

Illi jirrizulta mill-atti li hemm zewg propjetajiet:

“Ambleside”, Triq San Gwann l-Evangelista, Porzjunkola, Bahar ic-Caghaq li mill-atti ma jirrizultax li hemm qbil fuq il-valur ta' dan il-fond, jew li gie stamat minn espert nominat mill-Qortu u;

5, Vigu Court, Point Street, Zebbug Ghawdex, stmat .€90,000;

Il-Qorti, filwaqt li taghmel referenza ghar-rapport peritali minn pagna 88 sa 94, tordna li l-villa li tinsab f'Bahar ic-Caghaq tigi stmata mill-Perit Mario Cassar nominat minn din il-Qorti bhala espert ghal dan il-ghan, a spejjez ugwali taz-zewg partijiet, sakemm il-partijiet ma jiftehmux fuq valur konkordat dwar dan il-fond; tordna li dawn il-propjetajiet jinbieghu fis-suq hieles fi zmien sena mill-llum, ghal prezz mhux inferjuri ghal dak fuq indikat in kwantu

¹¹ Vol. VI, fols. 1622 u 1623.

¹² Vol. VI, fol. 1623.

¹³ Vol. VI, fol. 1624.

ghall-appartament f' Ghawdex, u dak konkkordat bejn il-partijiet jew stmat mill-espert tal-Qorti in kwantu ghall-villa; u jekk dawn il-propjetajiet jew liema minnhom ma jinbieghux, f'dak il-kaz il-partijiet jew min minnhom ikollhom id-dritt li jirrikorru ghall-proceduri tas-subbasta skont il-ligi Mir-rikavat tal-bejgh il-konvenuta ghandha tircievi s-somma ta' €7,000 rapprezentanti l-pagamaneti li hija ghamlet u li huma derivati mill-wirt taghha; ir-rimanenti rikavat ghandu jinqasam nofs bin-nofs bejn il-partijiet.

Inoltre, il-Qorti tordna li ghal dan il-perijodu ta' sena l-konvenuta hija awtorizzata tghix fid-dar matrimonjali f'Bahar ic-Caghaq ad eskluzzjoni ta' l-attur.

Effetti Mobbli

Il-Qorti taghmel referenza ghal pagni minn 94 sa 98¹⁴ tar-rapport tal-Perit Legali taht it-titolu ta' "*L-effetti mobbli*" u tadottahom fl-intier taghhom salv ghar-referenza f'pagna 96 fejn m'ghandux ikun hemm l-applikazzjoni ta' l-Artikoli 48(b) u 51 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta fil-konfront tal-konvenuta. Ghalhekk l-oggetti li nghataw lill-konvenuta mill-attur waqt iz-zwieg bhala rigal ghandhom jigu assenjati lilha. [Appendici D]

Assi Parafernali

Il-Qorti taghmel referenza ghal pagni minn 105 sa 107¹⁵ tar-rapport tal-Perit Legali taht it-titolu ta' "*ASS/ PARAFERNALI*" u tadottahom fl-intier tieghu [Appendici E].

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi:

[1] tilqa' l-ewwel limitament talba fis-sens li tirreferi ghas-sezzjoni ntestata "Divorzju" u ghalhekk tiddikjara z-zwieg xolt u tattribwixxi t-tort tat-tifriek taz-zwieg primarjament lill-attur minhabba adulterju kommess minnu u sekondarjament lill-konvenuta minhabba sevizzi kommessi fuq l-attur;

¹⁴ Vol. VI, fols. 1630 – 1634.

¹⁵ Vol. VI, fols. 1641 -1643.

Kopja Informali ta' Sentenza

[2] tilqa' t-tieni talba u xxolji l-komunjoni ta' l-akkwisti, tillikwidaha u tassenja fit-termini u kif fuq stabbilit u orndat fis-sezzjoni ntestata 'Komunjoni ta' l-Akkwisti';

[3] tilqa' t-tielet talba limitatament u tapplika kontra l-attur l-effetti tad-dispożijonijiet ta' l-Artikoli 48 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

[4] tilqa' r-raba' fit-termini u kif fuq stabbilit u orndat fis-sezzjoni ntestata "Assi Parafernali";

[5] tastjeni milli tiehu konjizzjoni tal-hames talba;

Tiddeciedi dwar il-kontro-talba billi:

[1] tilqa' l-ewwel limitatament talba fis-sens gja fuq deciz;

[2] tichad it-tieni talba;

[3] tilqa' t-tielet talba fis-sens gja fuq deciz';

[4] tilqa' r-raba' fit-termini u kif fuq stabbilit u orndat fis-sezzjoni ntestata "Assi Parafernali";

[5] tilqa' limitatament il-hames talba fit-termini u kif fuq stabbilit u orndat fis-sezzjoni ntestata "Propjeta` Immobbli";

[6] tilqa' s-sitt talba u tapplika kontra l-attur l-effetti tad-dispożijonijiet ta' l-Artikoli 48 u 51 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

L-ispejjez ghandhom jigu sopportati in kwantu ghal kwart [1/4] mill-konvenuta u tlett kwarti [3/4] mill-attur.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----